

Iwona Sójkowska
Beata Starosta
Stowarzyszenie EBIB

Jakość danych bibliograficznych – wymysł bibliotekarza czy wsparcie dla czytelnika? Felieton

W kwietniowym numerze "Biuletynu EBIB" redaktorki zapraszają do igrzysk wiosennej, powiewającej świeżością lektury. Lektury obowiązkowej, gdyż skupiającej się wokół danych bibliograficznych i ich jakości, katalogowania i standaryzacji w tym zakresie, wokół bibliotekarza jako twórcy informacji i użytkownika tychże informacji.

Wprowadzeniem do tematyki jest artykuł Marka Nahotki *Jakość metadanych opisowych i możliwości ich współdziałania*, który wskazuje na wielowymiarowość rozumienia metadanych. Autor zwraca uwagę na jakość metadanych, przytacza proponowane w literaturze polskiej i zagranicznej wskaźniki jakości danych. Nawiązuje do znaczenia metadanych dla użytkownika końcowego, podkreślając, że metadane niskiej jakości odpowiadają za nieefektywne wyszukiwanie, wyrażające się niedostateczną trafnością i kompletnością wyników. Nahotko porusza także wątek współdziałania metadanych, które jest częścią współdziałania systemów informacyjnych i z którym w bibliotekarstwie mamy wiele problemów. Artykuł można uznać za swoiste kompendium wiedzy na temat metadanych.

Henryk Hollender i Agnieszka Janowska proponują podróż w krainę katalogowania z kdeksem etyki zawodowej pod pachą. Przyglądają się opisom bibliograficznym i zawartym w nich punktom dostępu, analizując ich adekwatność, zrozumiałość i zasadność. Artykuł *Katalogowanie jako tworzenie punktów dostępu a zasada neutralności bibliotekarza* z jednej strony może stanowić lekcję pokory dla bibliotekarzy zajmujących się opracowaniem rzeczowym, prowokując ich do zastanowienia się nad rzetelnością wykonywanej pracy, z drugiej zaś może wywołać chęć polemizowania z autorami na temat możliwości obiektywnego ujęcia treści dokumentu.

Leszek Śnieżko przedstawia standard katalogowania Resource, Description and Access (RDA). Celem artykułu *IFLA-Library Reference Model i jego wpływ na przyszły kształt RDA* jest przybliżenie kierunku zmian w aktualizacji RDA. Jak podkreśla autor, zmiany te wiążą się z koniecznością przystosowania RDA do aktualnych oczekiwań użytkowników oraz możliwości technologicznych. Temat jest niezwykle ważny w kontekście wdrażania tego standardu do katalogu centralnego NUKAT. Powinien zatem być bliski bibliotekarzom już współpracującym z Centrum NUKAT lub przymierzającym się do nawiązania współpracy.

Do tematu RDA nawiązuje również w swoim artykule *Standardowe dane bibliograficzne w hybrydowych katalogach* Krystyna Sanetra, pokazując, jak polskie przepisy katalogowania ewoluowały i nadal ewoluują pod wpływem zmieniających się zasad międzynaro-

dowych. Autorka mówi o hybrydowości w katalogach bibliotecznych spowodowanej współistnieniem w nich opisów bibliograficznych stworzonych na podstawie starych i nowych standardów. Przedstawia proces stopniowego wprowadzania elementów RDA do katalogu NUKAT, uzasadniając konieczność kontynuacji tego typu działań. Artykuł, oprócz teoretycznej podbudowy, zawiera praktyczne wskazówki i objaśnienia, które w przystępny sposób pomagają zrozumieć istotę RDA.

Agnieszka Dwornik poruszając się w obszarze katalogów bibliotecznych polskich i zagranicznych, analizuje źródła i jakość znajdujących się w nich metadanych. Zauważa dominującą rolę tzw. *copy cataloguing*, czyli zjawiska polegającego na pozyskiwaniu gotowych rekordów bibliograficznych i khw od różnorodnych dostawców. Warto zapoznać się z artykułem *Dystrybucja metadanych bibliograficznych na świecie – źródła, sposoby pozyskiwania, problemy (wybrane aspekty praktyczne)*, by poszerzyć swoją wiedzę na temat możliwości darmowego lub płatnego wzbogacania katalogów o wysokiej jakości metadane bibliograficzne.

W dziale „Badania, teorie, opinie...” proponujemy lekturę dwóch artykułów. Oba związane są z tematem przewodnim numeru. Anna Kamińska alegorycznie pod hasłem *Gry wojenne. Ewaluacja ewaluacji nauki* przedstawia analizę dotychczas stosowanych wskaźników oceny ewaluacyjnej jednostek naukowych i ich pracowników, opartych na danych bibliograficznych. Autorka stawia hipotezę, że ocena osiągnięć naukowych przez pryzmat tradycyjnego modelu danych bibliograficznych nie jest jedynym, racjonalnym rozwiązaniem. W artykule znajdziemy przykłady potwierdzające tezę i propozycje uwzględnienia innych parametrów oceny.

Natomiast Łukasz Boeske w artykule *Biblioteka „humansize”* w ciekawy sposób, sięgając do analogii zaczerpniętych ze znanych dzieł literackich, próbuje zwizualizować przyszłość bibliotek, jaka może mieć miejsce w wyniku zachodzących zmian technologicznych. Autor porusza zagadnienia dotyczące misji bibliotek, ich przestrzeni architektonicznej oraz postaci formalnej zasobów, dodając swój głos do toczącej się od lat dyskusji „o wyższości świąt Bożego Narodzenia nad świętami Wielkiej Nocy”, czyli jak książka elektroniczna próbuje wyprzeć drukowaną, ale jej się nie udaje.

W dziale „Sprawozdania” również publikujemy tekst spójny tematycznie, będący pokłosiem jednego ze spotkań szkoleniowych organizowanych cyklicznie w ubiegłym roku przez Bibliotekę Narodową. Celem organizatora było zapoznanie bibliotekarzy z zasadami tworzenia deskryptorów BN oraz zasadami opracowania zbiorów z ich zastosowaniem. Sprawozdanie przygotowała uczestniczka szkolenia – Magdalena Prokopowicz.

Mimo że jeden numer nie jest w stanie wyczerpać tematu, z wiosną w sercu, wiatrem we włosach i promieniami słonecznymi na twarzach, oddajemy w ręce Czytelników wiedzę na temat danych bibliograficznych przekazaną przez wybitnych naukowców, wielce zaangażowanych w rozwój polskiego bibliotekarstwa fachowców, bibliotekarzy.

Życzymy przyjemnej lektury
Iwona Sójkowska i Beata Starosta